

Drama Yönteminin Öğrencilerin Dil Bilgisi Tutumlarına Etkisi: Bir Karma Yöntem Araştırması

Salih Kürşad DOLUNAY*
Sezgin KOÇYİĞİT**

Öz

Bu çalışmanın amacı drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisini belirlemektir. Karma yöntem araştırması olarak tasarlanan bu çalışmada açılımlayıcı sıralı karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Bolu il merkezindeki bir ortaokulun 5. sınıfında öğrenim gören 31 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın nicel verileri Dil Bilgisi Tutum Ölçeği'nden, nitel verileri Görüşme Formu ve Araştırmacı Günlüğü'nden elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde hipotez testleri kullanılmış, nitel verilerin analizindeyse içerik analizi yapılmıştır. Çalışma sonucunda drama yönteminin öğrencilerin dil bilgisi tutumları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenci görüşlerinden ve araştırmacı gözlemlerinden elde edilen veriler, drama yönteminin dil bilgisi konularını somutlaştırdığı için anlamayı kolaylaştırdığını, daha kalıcı bir öğrenme sağladığını, eğlenceli ve yaşantılara dayalı bir öğrenme ortamı oluşturduğunu, Türkçe dersini ve dil bilgisini sevdiğini, arkadaşlık ilişkilerini olumlu etkilediğini ve okula karşı heves oluşturduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi, dil bilgisi öğretimi, dil bilgisi tutumu, drama yöntemi

A Mixed-methodology Investigation of the Effect of the Drama Method on Students' Attitudes toward Grammar

Abstract

This mixed-method study examines the impact of drama-enhanced grammar activities on students' attitudes toward grammar. Utilizing an exploratory sequential mixed model, the research was conducted with 31 fifth-grade students in a lower secondary school in the provincial center of Bolu. Quantitative data were collected through the Attitudes Scale toward Turkish Grammar, while the qualitative data were obtained from Interview Forms and the Researcher's Diary. Hypothesis testing was used to analyze the quantitative dataset, while content analysis was employed for the qualitative data. As a result of the study, it was concluded that the drama method significantly influenced students' attitudes toward grammar. Student opinions and the researcher's diary entries revealed that the drama method facilitated comprehension, promoted learning and retention, created an engaging and experiential learning environment, increased motivation for learning Turkish and grammar knowledge, positively impacted friendships, and fostered enthusiasm for school.

Keywords: Grammar, grammar teaching, attitudes toward grammar, drama method

* Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Bolu, dolunay_k@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2931-405X

** Doktora Öğrencisi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, sezginkoc21@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8477-3443

Giriş

Dil bilgisi öğretimi, eğitim kurumlarında dört temel dil becerisinin kazandırılması sürecinde özellikle üzerinde durulan bir konudur. Dilin gelecek nesillere doğru bir biçimde aktarılmasında (Demirci, 2017), diğer öğrenme alanlarıyla birlikte dilin sistemli kullanılmasında ve ana dili eğitiminin gerektirdiği kazanımlara ulaşılmasında dil bilgisi öğretimi önemli bir yer tutar (Temizkan, 2014). Kavcar ve Oğuzkan'a (1987) göre dil bilgisi öğretimi; öğrencilerin dilin olanaklarını, sınırlarını ve gizil gücünü açığa çıkarmasına olanak sunarak onların konuşma ve yazma becerilerinde başarılı olmalarını sağlar. Bu çerçevede dil bilgisi eğitimi alan öğrenciler, elde edecekleri bilgi ve becerileri yaşamlarının birçok alanında kullanarak hem mesleki hem de bireysel bakımdan gelişmiş başarılı bireyler olarak sosyal hayatta yerlerini alabilirler (Dolunay, 2014). Bu yönüyle öğrencilerin hem okul hem de okul sonrası yaşamlarına katkı sunması için dil bilgisi öğretiminin işlevsel, etkili ve doğru yöntemlerle yapılması gerekir.

Dil bilgisi öğretiminin öğrenenlerin içinde bulunduğu yaşın özelliklerine ve gelişim sürecinde gösterdikleri özelliklere uygun olacak bir yaklaşımla aşamalı bir biçimde ele alınması, onların Türkçeyi bilinçli, özenli ve doğru kullanmalarına katkı sağlar. Böylece öğrencilerin öğrenilen bilgiyi düzenleme, sorgulama, günlük yaşamda kullanma ve üretme becerilerinin gelişmesi sağlanır. Bu açıdan dil öğretme ve öğrenme yaklaşımlarının çoklu bir anlayışla ele alınıp tek yaklaşımla sınırlı kalınmaması ana dili öğretimi sürecini daha nitelikli kılar. Böylece öğrenme sürecinde elde edilen kazanımlar kalıcılaşır ve öğrenenlerin eğitim sürecine karşı olumlu duygular ve anlayışlar geliştirmeleri sağlanır (MEB, 2018). Fakat Göçer ve Aslan'a (2018) göre dil bilgisi kazanımlarının sınıf seviyesine uygun olmamasından ve kavramların soyut kalmasından ötürü öğrenenlerde dil bilgisine karşı isteksizlik oluşmaktadır. Dahası dil bilgisi kurallarının ezberletilmesi, öğrenenlerin birbirinden farklı kişisel farklılıklarının ve seviyelerinin göz önünde bulundurulmaması, Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi etkinliklerinin sürekli tekrar eden bir yapıda olması öğrencilerin dil bilgisi çalışmalarından sıkılıp soğumasına yol açmaktadır (Ateş, Karataş ve Aşçı, 2022). Ezber anlayışına dayalı dil bilgisi çalışmaları öğrenenler tarafından sevimsiz görülmekte (İşcan ve Kolukisa, 2005), günlük yaşamda işlevsel olarak kullanılmamakta ve öğrenenlerin dil bilgisine yönelik olumsuz bir yaklaşım ve tutum geliştirmesine neden olmaktadır (Salman ve Aydın, 2018). Buradan hareketle öğrencilerin dil bilgisi kazanımlarından ziyade onun öğretim şekline karşı bir isteksizlik gösterdiği söylenebilir.

Dil bilgisi öğretim yöntem ve teknikleri çoğunlukla gelenekselleşmiş bir anlayışla sürdürülmektedir (Göçer ve Arslan, 2018). Bunun temel sebebiyse genellikle öğretmenlerin öğrenme ve öğretme sürecinde kullanmak üzere yeterli yöntem ve teknik bilgisine sahip olmamasıdır (Uygun ve Katrancı, 2013). Yapılan araştırmalarda dil bilgisi öğretim sürecinin daha nitelikli olmasına yönelik eğitimcilere sunulan önerilerin çoğunluğunun yöntem ve teknik konularından oluşması da (Canlı ve Tepeli, 2019) bunun bir göstergesidir. Oysaki ortaokullarda ana dili eğitimi ve öğretimi sürecinin etkili ve aynı zamanda verimli yürütülmesi için dersi veren öğretmenlerin yeni ve etkili öğretim yöntemleri hakkında donanımlı olması önem taşımaktadır (Göçer, 2017). Çünkü belli yöntem ve tekniklerle sınırlı kalmayıp farklı zamanlarda değişik teknikler uygulamak eğitim öğretim süreciyle sınıf iklimini canlı tutarak eğitim ortamını eğlenceli ve ilgi çekici bir duruma getirir (Öztürk ve Ömeroğlu, 2015).

Dil öğretim sürecinde yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi sağlayan, etkin öğrenci katılımını içeren, uygulamaya dönük, kalıcı ve etkileşime dayalı yöntemlerden biri de dramadır. Drama; yaşam durumlarının ve dramatik anların bir grup içi etkileşim sürecinde yeniden oluşturulmasına (San, 1990), aynı zamanda şu anda ve burada anlayışına, mış gibi yapma etkinliklerine dayalıdır (Adıgüzel, 2015). Bu bağlamda drama çalışmaları; bilginin yaşamda kullanılmasını ve bu yolla katılımcıların rol oynayarak yeni öğrenmeler gerçekleştirmesini gaye edinir. Böylelikle drama çalışmaları; öğrencilerin duygu ve düşüncelerini paylaşması, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmesi amacıyla anlamlı bir kurgusal bağlam yaratır (Akar Vural ve Somers, 2012). Drama yöntemi, eğlenceli olması, doğaçlama ve rol oynamayı içermesi yönüyle öğrencilerin severek, isteyerek katıldığı, aynı zamanda da dil becerilerinin kurgusal yaşam durumları aracılığıyla aktarıldığı etkili bir eğitim yöntemidir.

Dil öğretiminde öğrencilerin gelişimine birçok bakımdan katkı sunan drama yöntemi, okullarda dil bilgisi etkinliklerinde kullanılarak öğrencilerin hem derse hem de dil bilgisi çalışmalarına karşı olumlu tutum geliştirmelerine, dersi ilgi çekici kılmasına ve kalıcı bir öğrenme gerçekleştirmesine destek

olabilir. Şimşek, Topal, Maden ve Şahin'e göre (2010) drama yönteminin dil bilgisi çalışmalarında kullanılması, öğrencilerin dikkatlerini artırmakta, onları derse karşı daha istekli kılmakta ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamakta oldukça etkili olmaktadır. Bununla birlikte ortaokul öğrencileriyle yapılan dil bilgisi çalışmalarının öncesinde onların dil bilgisine karşı tutumlarının tespit edilerek uygun çalışmalar yapılabileceği ifade edilmektedir (Ömeroğlu ve Onan, 2021). Çünkü Türkçe öğretiminde yer alan dil bilgisi etkinlikleri; öğrencilerin ilgi duyduğu, yapmaktan zevk aldığı, ihtiyaçlarına uygun bir anlayışla hazırlanmalıdır (Soysal, 2022). Türkçe eğitimi alanında yapılan drama çalışmalarının azlığından (Aytaş ve Özcan, 2019) ve alanyazında drama yöntemiyle dil bilgisi kazanımlarının ilişkilendirildiği sınırlı sayıda çalışma olması bakımından bu araştırmanın gerekli olabileceği düşünülmüştür. Bu bakımdan drama destekli dil bilgisi etkinlikleri, dil bilgisi öğretiminde farklı yöntemlerin uygulanmasına, öğrencilerin dil bilgisi kazanımlarını günlük yaşamla ve diğer dil becerileriyle ilişkilendirmesine katkı sunabilir. Drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmanın, ortaokul öğrencilerinin dil bilgisine dönük olumlu bir tutum geliştirmesi ve öğretmenlere okuldaki dil bilgisi çalışmalarında kullanabilecekleri farklı yöntem sunması beklenmektedir. "Drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisi nedir?" sorusu bu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere yanıt aranmıştır:

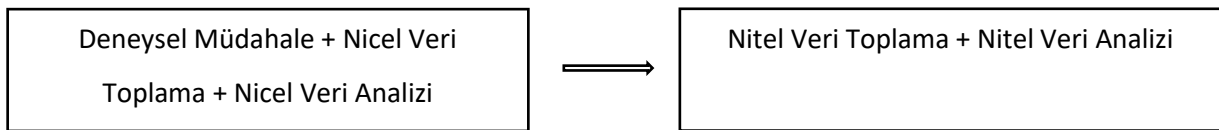
1. Drama yöntemiyle dil bilgisi öğretimi öğrencilerin dil bilgisi tutumları üzerinde etkili midir?
2. Drama yöntemiyle dil bilgisi öğretimine ilişkin öğrencilerin ve araştırmacının görüşleri nelerdir?

Yöntem

Yöntem başlığı altında araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama ve veri analiz sürecine yönelik ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli karma yöntem olarak tasarlanmıştır. Bir araştırma modeli olarak karma yöntem yaklaşımı, araştırma için hazırlanan soruların ve varsayımların nicel (kapalı uçlu) ve nitel (açık uçlu) verilerinin toplanmasını içerir (Creswell, 2017). Karma yöntemin temel yaklaşımı, araştırmacının nicel veriler ile nitel verileri birleştirerek araştırma problemini daha iyi anlamasına ve daha geniş bir bakış açısı elde etmesine yardımcı olmaktadır (Creswell, 2017). Bu çalışmada, karma yöntem deseni olarak açılımlayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Açılımlayıcı sıralı desenin amacı, nicel bulguları daha ayrıntılı bir biçimde açıklamak için nitel verileri kullanmaktır. Bu sürecin ilk aşamasında nicel verilerin toplanması ve analizi yer almaktadır. Daha sonra ise nitel aşamada yapılan görüşmelerle nicel boyutta verilen yanıtların açıklanmasına yardımcı olmak amaçlanmaktadır (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018).

Şekil 1. Araştırma Desenin Görünümü (Morse, 1991)

Nitel Bölüm

Araştırmanın nicel boyutunu, deneysel işlemin etkisini tek bir grup üzerinden ölçen zayıf deneysel desen oluşturmaktadır. Zayıf deneysel desende veriler, deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde ön test; uygulama sonrasında son test olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir. Bu araştırma desende seçkisizlik ve eşleştirme yoktur (Büyükoztürk, vd., 2018). Tek grup ön-test son-test deseni, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisini belirlemek üzere kullanılmıştır. Bu kapsamda drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin 5. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi tutumlarına etkisi incelenmiştir.

Nitel Bölüm

Araştırmanın nitel boyutu, temel nitel araştırma olarak yürütülmüştür. Temel nitel araştırma, bireylerin yaşamlarını nasıl yorumladığıyla, dünyalarını nasıl inşa ettikleriyle ve deneyimlerine ne anlam kattıklarıyla ilgilidir. Bütün amaç, bireylerin yaşamlarını ve deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarıyla ilgilidir. Temel nitel araştırmanın öncelikli amacı bu anlamları açığa çıkarmak ve yorumlamaktır (Merriam, 2018). Bu doğrultuda öğrencilerin ve araştırmacının deneyimlerini anlamlandırmak amacıyla drama destekli dil bilgisi etkinliklerine yönelik olarak öğrencilerin ve araştırmacının görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırma Grubu ve Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim öğretim yılının birinci döneminde Bolu il merkezindeki bir ortaokulun 5. sınıfında öğrenim gören ve amaçlı örnekleme yoluyla seçilen 14'ü kız, 17'si erkek olmak üzere toplam 31 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışmada ikinci araştırmacının öğrencilerin dersine girmesi nedeniyle bu yöntem kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örneklemeinde araştırmacı, kendisine yakın ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada 5. sınıf düzeyinin tercih edilmesinde, ilgili sınıf programındaki dil bilgisi kazanımlarının daha sade, öğrencilerin sınav kaygısının düşük ve ortaokul seviyesinde mevcut yaş grubunun oyunsu etkinliklere daha ilgili olması etkili olmuştur. Tablo 1'de araştırma grubunun özellikleri görülmektedir.

Tablo 1.

Öğrenci Çalışma Grubunun Özellikleri

Kişisel bilgiler		f	%
Cinsiyet	Kız	14	45
	Erkek	17	55
	Toplam	31	100

Araştırmanın nitel kısmındaki katılımcılar, deney sürecinin baştan sona içerisinde yer alan ve tesadüfi seçilen 10 ortaokul öğrencisinden ve bir araştırmacıdan oluşmaktadır. Öğrenci grubunun 6'sı kız, 4'ü erkektir. İkinci araştırmacı MEB onaylı 320 saatlik drama liderlik eğitimi almış, uzman öğretmen unvanı bulunan 22 yıllık bir Türkçe öğretmenidir.

Veri Toplama Araçları

Nitel Veri Toplama Aracı

Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak Ömeroğlu ve Onan (2021) tarafından geliştirilen "Türkçe Dil Bilgisi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. 23 maddeden oluşan ve beşli likert tipinde geliştirilen ölçekte "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneklerine yer verilmiştir. Tutum ölçeğinde "Sevgi ve İlgisi", "Gereklilik" ve "Kaygı" boyutları yer almaktadır. Ölçeğin açılımlayıcı faktör analizi 574, doğrulayıcı faktör analizi 342 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Üç faktörlü yapının model uyumunu sınamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmış ve elde edilen sonuçlar, modelin uyum indekslerinin iyi düzeyde olduğunu göstermiştir. Ölçeğin güvenilirlik hesaplamalarında Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı.93 olarak bulunmuştur. Aynı zamanda ölçeğin Pearson Korelasyon Katsayıları hesaplanmıştır. Bu analizlerin sonucu, 23 maddeden oluşan Türkçe Dil Bilgisi Tutum Ölçeğinin (TDTÖ) geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Araştırmacılar tarafından; mevcut çalışma bağlamında ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri, 5 ve 6. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçeğe ilişkin güvenilirlik çalışmalarında Cronbach alfa katsayısı (α) ölçeğin bütünü için .91, sevgi alt boyutu için .92, kaygı alt boyutu için .81, gereklilik alt boyutu için ise .78 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin mevcut araştırma örnekleminde yapı geçerliliğini test etmek için gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi çalışmalarında

ölçekteki bazı maddelerin çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu maddelere yönelik standartlaştırılmış regresyon katsayılarının .45'in altında çıkması, mevcut modele ilişkin uyum indekslerinin istenen seviyelerde olmaması ve konuya ilişkin görüşlerine başvuru alan uzmanının da bu düşüncüyü desteklemesi ölçekten ilgili maddelerin (19, 20 ve 23. madde) çıkarılma kararının verilmesine gerekçe oluşturmuştur. Bu kapsamda ortaya çıkan 3 faktörlü 20 maddeden oluşan 5'li likert formulu ölçek modeline ilişkin uyum indeks değerleri PCMIN/DF=2.261, RMSEA =.52, RMR =.42, CFI =.95, IFI=.95 ve GFI=.66 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler literatürdeki referans ölçütlerle karşılaştırıldığında (Tabachnick ve Fidell, 2019) arzulanan ölçütleri karşıladığı şeklinde yorumlanabilir.

Nitel Veri Toplama Aracı

Araştırmada nicel değerlendirme sonucunda elde edilen sonuçları derinlemesine irdelemek için nitel veri toplama aracı olan "Öğrenci Görüşme Formu" ile "Araştırmacı Günlüğü" kullanılmıştır. Görüşme soruları, "Türkçe Dil Bilgisi Tutum Ölçeği" boyut maddeleri dikkate alınarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Formu hazırlarken yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular, anlaşılabilirliğinin tespit edilmesi amacıyla ön çalışma yapılarak nitel çalışma grubunda yer almayan ve 5. sınıfta öğrenim gören 10 öğrenci ile iki alan uzmanınca dil ve anlatım yönünden incelenmiştir. Araştırmacı günlüğü ise dersi yürüten öğretmen tarafından uygulama sürecinde tutulan notlardan oluşmuştur. Araştırmacı günlüğü, araştırma süreci boyunca araştırmacı tarafından her çalışma sonrasında düzenli şekilde tutulmuştur. Günlükte araştırmaya ilişkin tüm görüş ve gözlemler, öğrencilerin sürece katılımı ve uygulamada öne çıkan durumlar araştırmacı tarafından not edilmiştir. Günlüğün araştırma sürecinin her adımını betimlemek açısından büyük önem taşıyan bir veri kaynağı olduğu söylenebilir. Bu uygulama sonucunda tamamlanan Görüşme Formu ve Araştırmacı Günlüğü aracılığıyla nitel veriler elde edilmiştir.

Deneyisel İşlem

Drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla 31 öğrenciye 2022-2023 eğitim öğretim yılının birinci döneminde 8 hafta boyunca haftada bir ders saati olmak üzere her çarşamba drama destekli dil bilgisi etkinlikleri uygulanmıştır. Deneyisel işlem toplamda 8 uygulama olarak Türkçe derslerinde öğrencilerin olağan ders saatleri sırasında yapılmıştır. Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan 5. sınıflara ait bir dil bilgisi konusu her hafta drama yöntemiyle işlenmiştir. Toplamda 8 ders planından oluşan uygulama aşağıda sunulmuştur.

Birinci uygulamada sınıfta doğrudan drama planı uygulamak yerine oyunlarla çalışmaya başlanmıştır. Öğrencilerin daha önce bir drama deneyimi olmadığından kaynaşmalarını ve sürece ısınmalarını sağlayan oyunlara yer verilmiştir. Diğer dil bilgisi kazanımlarına hazırlık olması açısından öncelikle ses, ünlü ve ünsüz kavramları ile kalın, ince ve yuvarlak ünlüler oyunlar aracılığıyla işlenmiştir. İkinci uygulamada ise sert ve yumuşak ünsüzler araştırmacılar tarafından hazırlanan oyunlar yoluyla işlenmiştir. Sonrasında konuyla ilgili kısa bir doğaçlama yapılmıştır. Üçüncü uygulamada ünlü düşmesi, dramanın yapılandırılma sürecine uygun olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan plan dâhilinde işlenmiştir. Dördüncü uygulamada ünsüz yumuşaması, araştırmacılar tarafından hazırlanan drama ders planı dâhilinde işlenmiştir.

Uygulamanın beşinci haftasında ise ünsüz sertleşmesi, araştırmacılar tarafından hazırlanan drama ders planına uygun olarak işlenmiştir. Altıncı uygulamada ek ve kök kavramları, araştırmacılar tarafından hazırlanan drama ders planına uygun olarak işlenmiştir. Yedinci uygulamada eklerin, sözcüklerin anlamına etkisi drama yöntemiyle işlenmiştir. Son olarak sekizinci uygulamada da bağlantı ve geçiş ifadelerine yönelik hazırlanan drama ders planı uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Nicel Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı ve modellemesi kapsamında elde edilen nicel veriler, "ilişkili örneklem için t-testi" analiziyle çözümlenmiştir. Bu analiz yönteminin belirlenme nedeni, aynı gruba ait iki puan ortalaması (ön test-son test) arasında farklılığın olup olmadığının test edilmek istenmesidir. İlişki örneklem için t-testinin mevcut veriler üzerinde uygulanabilmesi için bir dizi varsayımın karşılanması

gerekmektedir. Bunlar; (a) verilerin aynı gruptan elde edilmiş olması, (b) iki ölçümün karşılaştırılması, (c) bir bağımlı değişkenin olması, (d) veriler için en az eşit aralıklı ölçeğin kullanılmış olması ve daha önemlisi (e) iki ölçüm setine ait fark puanlarının normal bir dağılıma işaret ediyor olmasıdır. Bu kapsamda araştırma verilerinin yukarıda sıralanan tüm varsayımları karşıladığı ifade edilebilir. İlişkili iki ölçüm (ön test-son test) setlerine ait farkın normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin yapılan incelemelerde “Shapiro-wilk” normallik varsayımının ($p=.161$) ve çarpıklık (0.421), basıklık (0.821) değerlerinin -1 ve +1 arasında yer aldığı; ayrıca histogram grafiğinin de normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışma özelinde ilişkili örneklem için t-testi analizi, hem araştırma deseni için uygunluk göstermekte hem de tüm varsayımları karşılamaktadır.

Nitel Verilerin Analizi

Nitel veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve araştırmacı günlüğü aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. İçerik analiziyle yapılan çözümlenmelerde varılmak istenen asıl amaç, elde edilen verilerde birbirine benzer, birbiriyle bağlantılı kavram ve verileri temalar üzerinde birleştirmek, bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek aktarmak ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu amaçla, Görüşme Formu ve Araştırmacı Günlüğü ile elde edilen veriler çözümlenerek temalar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler, farklı iki alan uzmanınca okunmuş ve belirlenen temaların alt kısmına kodlanmıştır. Kodlanan verilerin güvenilirliği için Miles ve Huberman’ın (1994, s. 64) formülü [Güvenirlik= görüş birliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı) x 100] kullanılmıştır. Buna göre yapılan hesaplamalarda uzmanlar arasındaki uyum oranının %85 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, veri analizi sürecinde ulaşılan sonuçları doğrulamak amacıyla nitel araştırma alanında iki uzmandan yardım alınarak, oluşturulan kod ve temalar hakkında görüş birliğine ulaşılmıştır. Bu aşamadan sonra bazı düzenlemeler yapılmış, bulguların son şekline karar verilmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların tümünün görüşleri sunulurken öğrenciler, “Öğr1, Öğr2, Öğr3...”; araştırmacı günlükleri ise “Araştırmacı Günlüğü” şeklinde aktarılmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu
Karar tarihi= 26/10/2022
Belge sayı numarası= 2022/11

Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular, öncelikle nicel daha sonra da nitel bulgular olmak üzere aşağıda sunulmuştur. Nicel ve nitel bulgular sonuç bölümünde birleştirilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası Dil Bilgisi Tutum Ölçeği’nden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın “Drama yöntemiyle dil bilgisi öğretiminin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına yönelik ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yönelik *bağımlı örneklem t testi* sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Öğrencilerin Ön Test-Son Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları

Ölçüm	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön Test	31	69,77	11,83	30	-2,915	,007
Son Test	31	76,00	10,47			

Drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, çalışma grubunun uygulama öncesi ön test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 69,77; S= 11,83) ile son test puan ortalaması arasında ($\bar{X}$ = 76,00; S= 10,47) anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(30)} = -2,915$; $p < .01$). Bunun anlamı, gerçekleştirilen deneysel müdahalenin çalışma grubu öğrencilerinin dil bilgisi tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğudur.

Araştırmanın İkinci Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrenci görüşleri ve araştırmacı günlüklerinden hareketle öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisi araştırılmış, bu amaçla da “Drama yöntemiyle dil bilgisi öğretimine ilişkin öğrencilerin ve araştırmacının görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Buna göre öğrenci ve araştırmacı günlüklerinden elde edilen bulgulara ilişkin temalar aşağıda Şekil 2’de sunulmuştur.

DRAMA YÖNTEMİYLE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ	
Öğrenci Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular <ul style="list-style-type: none"> Eğlenerek öğrenmeyi sağlama Kalıcı öğrenme sağlama Dil bilgisini anlamayı kolaylaştırma Dil bilgisini sevdirmesi Arkadaşlık ilişkilerini olumlu etkilemesi Türkçe dersini sevdirmesi Yaratıcılığı ve öz güveni desteklemesi Okula hevesle gelmeyi sağlama	Araştırmacı Günlüklerinden Elde Edilen Bulgular <ul style="list-style-type: none"> Kalıcı öğrenme sağlama Öğrenci merkezli ders işleme sağlama Dil bilgisi konularını somutlaştırma Öğrenme ilgi, istek ve merakı oluşturma Eğlenerek ve yaşayarak öğrenmeyi sağlama Türkçe dersini sevdirmesi İş birliği sağlama

Şekil 2. Drama Yöntemiyle Dil Bilgisi Öğretim

Öğrenci Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

Şekil 2’de görüldüğü üzere Türkçe derslerinde uygulanan drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin genel değerlendirilmesi ve ders işleme sürecine ilişkin öğrenci görüşleri 8 tema altında incelenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin “Türkçe dersinde yaptığınız drama çalışmaları, derse karşı duygu ve düşünceleriniz üzerinde ne gibi etkiler bıraktı?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, temalar ve kodlar aşağıda sıralanmıştır:

Eğlenerek Öğrenmeyi Sağlama

Araştırmaya katılan 10 öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin dil bilgisi konularını eğlenerek öğrenmeyi sağladığını belirtmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konuyla ilgili

görüşlerinden kesitler şunlardır: *“Drama ile yapılan dil bilgisi etkinlikleri gerçekten çok eğlenceli oluyor. Hem zaman hızlı bir şekilde geçiyor hem de öğrenirken eğlenmiş oluyoruz (Öğr2), drama olmadan dil bilgisi konularında pek eğlenemiyorduk ama drama sayesinde daha iyi eğlenebiliyoruz (Öğr4).”* Görüldüğü gibi, öğrenciler dil bilgisi konularının drama etkinlikleriyle öğretilmesinin öğrenme sürecini eğlenceli bir hâle getirdiğini dile getirmiştir.

Araştırmada öğrencilerin “Dil bilgisi konularını öğrenmek için drama etkinlikleri yapmak neden gerekli ve önemlidir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, temalar ve kodlar aşağıda sıralanmıştır:

Kalıcı Öğrenmeyi Sağlaması

Araştırmaya katılan 9 öğrenci, dil bilgisi konularının drama yoluyla öğretilmesinin daha akılda kalıcı olduğunu ifade etmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerinden kesitler şunlardır: *“Drama ile yapılan dersler çok güzel. Hem anlıyoruz hem de daha çok aklımızda kalıyor (Öğr7), dil bilgisi konusunu daha iyi öğrendim (Öğr10).”* Bu ifadeleriyle öğrenciler, drama etkinlikleri kullanılarak yapılan dil bilgisi çalışmalarının daha kalıcı bir öğrenme sağladığını belirtmiştir.

Araştırmada öğrencilerin “Türkçe dersinde dil bilgisi konularını drama yaparak öğrenmek konuları anlamayı nasıl etkiledi?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, temalar ve kodlar aşağıda sıralanmıştır:

Dil Bilgisi Konularını Anlamayı Kolaylaştırması

Araştırmaya katılan 5 öğrenci, dil bilgisi konularının drama yoluyla öğretilmesinin konuların daha kolay anlaşılmasını sağladığını ifade etmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerinden kesitler şunlardır: *“Dil bilgisi konularını daha iyi öğrendim. Sınavlarda ödevlerde çıktığında hemen çözebiliyorum (Öğr10), anlamamı daha kolaylaştırdı, anlamadığım konuları dramayla yapılan dil bilgisi etkinliğinde anlıyorum (Öğr4).”* Öğrenciler, drama etkinlikleri kullanılarak yapılan dil bilgisi çalışmalarının konuları somutlaştırdığını, bu sayede günlük yaşamla bağlantı kurarak konuları daha iyi öğrendiklerini ve bunun da ödevler ile sınav başarılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

Araştırmada öğrencilerin “Türkçe dersinde öğretmenin tarafından yapılan drama etkinliklerinin derse katılımınıza ne gibi etkileri oldu?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, temalar ve kodlar aşağıda sıralanmıştır:

Dil Bilgisi Konularını Sevdirmesi

Araştırmaya katılan 4 öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin dil bilgisi konularını sevmesini sağladığını ifade etmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerinden kesitler şunlardır: *“Mesela, dil bilgisi drama olmadan işlendiği zamanlarda hem bir şey anlamıyordum hem de sıkıcı oluyordu. Artık çok seviyorum (Öğr5), konuları normal anlatmaktansa oyun oynayarak yapmak daha zevkli (Öğr8).”* Bu ifadeleriyle öğrenciler, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin konuları sevmelerini sağladığını söylemiştir.

Araştırmada öğrencilerin “Dil bilgisi konularını öğrenmek için yaptığınız drama çalışmaları konularını öğrenmek dışında size ne gibi katkılar sağladı?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, temalar ve kodlar aşağıda sıralanmıştır:

Arkadaşlık İlişkilerini Olumlu Etkilemesi

Araştırmaya katılan 3 öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin arkadaşlık ilişkilerini olumlu etkilediğini ifade etmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerinden kesitler şunlardır: *“Bu etkinlikler sayesinde arkadaşlarımı tanıyorum ve sosyalleşiyorum (Öğr1), arkadaşlık bağı kurma, sevgi ve saygımı geliştirdi onlara karşı (Öğr9).”* Bu cümleleriyle öğrenciler, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin akademik kazanımlarının yanı sıra arkadaşlık ilişkilerini de olumlu yönde etkilediğini dile getirmiştir.

Türkçe Dersini Sevdirmesi

Araştırmaya katılan 2 öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin Türkçe dersini sevmelerini sağladığını belirtmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerinden kesitler şunlardır: *“Türkçe dersi hem artık daha güzel... Eğlenceli ve öğretici olduğu için Türkçe dersini çok severim (Öğr3), Türkçe dersi daha güzel ve eğlenceli (Öğr10).”* Öğrenciler, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin Türkçe dersini daha çok sevmelerine katkı sunduğunu belirtmiştir.

Yaratıcılığı ve Öz Güveni Desteklemesi

Araştırmaya katılan 2 öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin yaratıcılıklarını ve öz güvenlerini desteklediğini belirtmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilerin bu konu ile ilgili görüşleri şunlardır: *“Yaratıcılığımın artmasını sağladı, öz güvenim geldi (Öğr2), derste kendime daha çok öz güvenim geldi (Öğr6).”* Görüldüğü gibi öğrenciler, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin yaratıcılıklarını ve öz güvenlerini desteklediğini dile getirmiştir.

Okula Hevesle Gelmeyi Sağlaması

Araştırmaya katılan 1 öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin okula daha istekli gelmesine katkı sunduğunu belirtmiştir. Araştırmada yer alan öğrencinin bu konuyla ilgili görüşü şudur: *“Bana göre okula daha hevesli gidiyoruz ve öğreniyoruz, dramayı çok severim (Öğr3).”* Bu ifadeyle öğrenci, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin okula karşı olumlu bir tutum oluşturduğunu ifade etmiştir.

Araştırmacı Günlüklerinden Elde Edilen Bulgular

Araştırmacının drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin uygulama sürecine yönelik görüşleri temalara ayrılmış ve ilgili temalar altında araştırmacı günlüklerinden kesitler sunulmuştur. Türkçe derslerinde uygulanan drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin genel değerlendirilmesi ve ders işleme sürecine ilişkin araştırmacı görüşleri 7 tema hâlinde sunulmuştur.

Kalıcı Öğrenmeyi Sağlaması

Araştırmacı, drama yöntemiyle dil bilgisi kazanımlarını öğretmenin, öğrencilerin zihinlerinde daha kalıcı bir etki bıraktığını ifade etmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Drama süreci içerisinde kurgusal bir ortamda gerçekleşen hayata dönük dil bilgisi etkinlikleri verilen kazanımların daha kalıcı olmasını sağlıyor. Öğrenciler, konuları yaşamda karşılaştıkları durumlar içerisinde kullandıkları için zihinlerinde daha fazla yer ediniyor. Örneğin ek ve kökleri işlerken günlük yaşamdan ve sınıftan kullandıkları birçok sözcüğe yer verdiklerini gözlemledim (Araştırmacı Günlüğü 4 Ocak, 2023).*

Öğrenci Merkezli Ders İşlenmesi

Araştırmacı, drama yönteminin, öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağladığını dile getirmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Drama yöntemini kullanmadığım ders süreçlerinde sadece belli öğrenciler derse katılırdı. Süreç öğretmen merkezli ilerlerdi. Fakat drama etkinliklerine yer vermeye başladığımda hiç parmak kaldırmayan, derste sıkılan ve kendini ifade etmeyen öğrencilerin parmağının hiç inmediğini, derse katılmak için öğrencilerin birbiriyle yarıştığını gözlemledim (Araştırmacı Günlüğü 30 Kasım, 2022).*

Dil Bilgisi Konularını Somutlaştırması

Araştırmacı, drama yöntemiyle dil bilgisi öğretiminin görme, dokunma, işitme duyularına yer vererek yapıldığı için konuları somut hâle getirdiğini söylemiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Drama yöntemi kullanarak işlediğim dil bilgisi etkinliklerinde öğrencilere duvardaki rol tekniğinden hareketle canlandırmalar yaptım. Bu etkinlikte görme, işitme ve dokunma duyularını kullanarak sürece katıldılar. Ünsüz yumuşamasını işlerken günlük hayatta yapılan sesletim hatalarını bir kurgu içerisinde canlandırmalarının onların soyut olan konuları çoklu duyu kullanımıyla daha somut bir duruma getirdiğini gözlemledim (Araştırmacı Günlüğü 14 Aralık, 2022).*

Öğrenme İlgisi, İstek ve Merakı Oluşturması

Araştırmacı, drama yöntemiyle dil bilgisi öğretiminin, öğrencilerin derse daha ilgili, istekli ve meraklı bir biçimde katılmalarına olanak sağladığını belirtmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Öğrencilerin önceki derslerimden farklı olarak öğretim sürecine daha çok ilgi gösterdiğini, istekli olduklarını ve bir dahaki derste neler yapılacağını sorduklarını gözlemledim. Yönergeleri ilgiyle ve istekle dinleyip uyguladılar. Sınıfta sürekli bir canlılık ve üretim vardı (Araştırmacı Günlüğü 21 Aralık, 2022).*

Eğlenerek ve Yaşayarak Öğrenme Olanakları Sunması

Araştırmacı, drama etkinlikleri sırasında öğrencilerin oldukça rahat ve özgür davrandığını, eğlenerek, yaparak, yaşayarak öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Drama yöntemiyle dil bilgisi etkinlikleri yaparken öğrencilerin gayet zevk aldıklarını, eğlendiklerini, sürekli bir tebessüm hâlinde olduklarını gördüm. Oyunsu süreçler onlar için oldukça mutluluk vericiydi. Eğlenirken ve oynarken aynı zamanda örtük bir biçimde öğreniyorlardı (Araştırmacı Günlüğü 7 Ocak, 2023).*

Türkçe Dersini Sevdirmesi

Araştırmacı, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dersi daha çok sevmelerini sağladığını dile getirmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Dil bilgisi konularını işlerken drama yöntemini kullanmam öğrencilerin derse daha fazla ilgi duymasını sağladı. Türkçe dersinde daha çok bedene dayalı çalışmalar istediklerini ve bu etkinliklerin bir saatten daha fazla yapılmasını istediklerini gördüm (Araştırmacı Günlüğü 7 Ocak, 2023).*

İş Birliği Sağlaması

Araştırmacı, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinde öğrencilerin ders sürecinde daha fazla iş birliği yaptıklarını, hiç iletişim kurmadıkları arkadaşlarıyla beraber çalıştıklarını söylemiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili gözlemleri şunlardır: *“Canlandırma süreçlerinde öğrencilerin hemen grup olduklarını, birlikte sorun üzerinde tartıştıklarını ve sorunlara beraber çözüm bulmaya çalıştıklarını gözlemledim (Araştırmacı Günlüğü 21 Aralık, 2022).*

Sonuç ve Tartışma

Drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumlarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, araştırma grubunun uygulama öncesi ön test puan ortalaması ile uygulama sonrası son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Yani nicel veriler, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerin dil bilgisi tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmada elde edilen nitel veriler de bu görüşleri destekler özelliktedir. Araştırmada yer alan katılımcılar, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin dil bilgisini sevdirdiğini, öğrencilerin dil bilgisi kazanımlarını öğrenmeye daha ilgili, istekli ve meraklı olduklarını belirtmiştir. Aynı yöntemin uygulandığı benzer çalışmaların sonuçları bu araştırmanın verileriyle örtüşmektedir (Bulut, 2015; Solak Sağlam, 2013). Bu sonuçlardan hareketle drama yönteminin öğrencilerin dil bilgisine karşı ilgi, istek ve sevgilerini artırarak olumlu bir tutum oluşturduğu söylenebilir.

Dil bilgisi konu, kavram ve kurallarının kavranması ve öğrenimi çalışmalarında öğretmenler tarafından çoğunlukla geleneksel dil bilgisi öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır (Göçer ve Arslan, 2018). Oysaki drama, dil becerisi öğretiminde güçlü ve etkili bir yöntemdir (Maden, 2010b). Bundan dolayı Türkçe derslerinde kullanılan klasik yöntemlerden kaçınılarak öğretim sürecinde öğrencileri drama gibi duyuşsal yönden motive edici yöntem ve tekniklerin kullanılması daha yararlı olabilir (Yapıcı, 2004). Araştırmada yer alan katılımcılar, drama yöntemiyle yapılan dil bilgisi etkinliklerinin Türkçe dersini daha çok sevmelerine olanak sağladığını belirtmiştir. Drama etkinlikleriyle birlikte dil bilgisine karşı öğrencilerde oluşan olumlu tutumun beraberinde Türkçe dersine de yansdığı, dersi sevmelerini sağladığı söylenebilir.

Drama çalışmaları, oyunsu süreçlerden ve doğaçlamalardan oluştuğu için içerisinde eğlenceli bir yön barındırır. Şimşek, Topal, Maden ve Şahin'e (2010) göre drama yönteminin kullanıldığı sınıflarda

öğrenciler, dersi daha heyecanlı bir şekilde dinlemekte ve derse daha çok katılmaktadır. Bu durum, drama yönteminin öğrencilerin dikkatlerini artırdığını ve onları derse karşı daha istekli hâle getirdiğini göstermektedir. Araştırmada yer alan katılımcılar, dil bilgisi konularının drama etkinlikleriyle öğretilmesinin öğrenme sürecini eğlenceli hâle getirdiğini; drama etkinliklerinin oldukça özgür, eğlenceli, yaşantılara dayalı bir öğrenme ortamı oluşturduğunu belirtmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda drama yönteminin dil bilgisi öğretimini, eğlenceli ve günlük yaşamla ilişkili bir eğitim ortamına dönüştürdüğü ifade edilebilir.

Dil bilgisi konularının öğrenciler açısından anlaşılabilirliği hâlen tartışma konusudur. Arslan ve Göçer'e (2019) göre dil bilgisi konu, kavram ve kurallarının öğretiminde karşılaşılan başlıca sorunlardan biri de dil bilgisi konularının sınıf seviyesine uygun olmaması nedeniyle soyut kalmasıdır. Fakat bu sorun; soyut, karmaşık ve farklı birçok konunun öğrenci merkezli drama etkinlikleri sayesinde canlandırılarak öğrencide somut bir hâle getirilmesiyle giderilebilir (Kurudayıoğlu ve Özden, 2015). Drama, çocukları hayata hazırladığı, yaşamı yansıttığı ve çocuklara yaşayarak öğrenme olanağı sunduğu için (Önder, 2016) onların hayata hazırlanması açısından önemlidir (Koçyiğit ve Karatay, 2022). Bu bakımdan drama çalışmaları, yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sağlar. Bu yönüyle hayatla daha bağlantılıdır. Kodaz'ın (2007), cümlelerin öğeleri konusunun öğretiminde drama yönteminin daha etkili olduğunu tespit etmesi bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Katılımcılar, drama etkinlikleri kullanılarak yapılan dil bilgisi çalışmalarının konuları somutlaştırması ve günlük yaşamla bağlantı kurması yönüyle daha iyi öğrenme sağladığını, drama yönteminin okul ödevlerinde ve sınav başarılarında olumlu etkisi bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu bakımdan öğrencilerin dil bilgisi başarılarında drama yönteminin, geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmalar, drama yönteminin özellikle bilginin kalıcılığını artırmada çok etkili olduğunu göstermektedir. Şimşek, Topal, Maden ve Şahin (2010) yaptıkları araştırmada, Türkçe dil bilgisi içerisinde yer alan zarf konusunun drama yöntemiyle daha etkili ve kalıcı öğrenildiğini tespit etmişlerdir. Katılımcılar, drama yöntemiyle dil bilgisi öğretiminin görme, dokunma, işitme duyularına yer verilerek yapıldığı için konuları somut hâle getirdiğini, dolayısıyla da dramanın öğrencilerin zihninde daha kalıcı bir öğrenme sağladığını belirtmiştir. Birçok duyu kullanılarak yapılan drama etkinliklerinin, dil bilgisi kazanımlarının öğretilmesinde geleneksel yöntemlerden daha kalıcı bir öğrenme sağladığı söylenebilir.

Drama, çocuğun hem kendisinin hem de başkasının duygularına duyarlık geliştirmesine yardımcı olur. Çocuğa kendi yaşantılarını ve duygularını başkalarıyla paylaşmayı öğretir. Bu yöntem; özellikle bireysel gelişim yönüyle öğrencilerin öz güven kazanmalarına, kendilerini ifade edebilmelerine, derslerdeki sıkılganlıklarını ve içe kapanıklıklarını aşmalarına yardımcı olur (Koçyiğit ve Karatay, 2022; Teke ve Gedizli, 2016). Drama aracılığıyla çocuklar, akranlarıyla çalışma imkânı bularak hem kendileri hem de arkadaşları hakkında bilgi sahibi olur. Katılımcılar, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin ders sürecinde daha fazla iş birliği yapmalarını sağladığını, hiç iletişim kurmadıkları arkadaşlarıyla beraber çalıştıklarını ve arkadaşlık ilişkilerinin de olumlu etkilendiğini dile getirmiştir. Bunun yanında, drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin yaratıcılıklarını ve öz güvenlerini desteklediğini ifade etmişlerdir. Dahası, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kuran ve dersten zevk alan çocuklar, okulu daha çok sevmeye başladıklarını, okula daha hevesli geldiklerini belirtmiştir. Dramanın oluşturduğu bütün bu olumlu etkiler sayesinde okullar dersten kaçılan, zil çalınca hızla terk edilen bir yer olmak yerine öğrencilerin ilgi ve merakını uyandıran, öğrenirken heyecan ve mutluluk duyulan bir çekim merkezi olmaktadır (Aykaç ve Ulubey, 2008; Çiçen, 2019; Döş, 2013; Karatay ve Koçyiğit, 2020). Bu bilgiler doğrultusunda drama destekli dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilerde dil bilgisine yönelik olumlu bir tutum oluşturması ve akademik yönden de başarı sağlamasının yanı sıra onların sosyal, duygusal becerileri üzerinde ve okulu sevmelerinde de etkili olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlere ve eğitim fakültesi lisans öğrencilerine drama yöntemiyle dil bilgisi öğretimi konulu eğitim verilmesi, ders kitaplarında drama yöntemiyle hazırlanmış dil bilgisi etkinliklerine ve Türkçe öğretim programında drama yoluyla dil bilgisi öğretimine yönelik dil bilgisi etkinlik örneklerine yer verilmesi önerilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu
Karar tarihi= 26/10/2022
Belge sayı numarası= 2022/11

Yazarların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmada taraflar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama* (6. Baskı). İstanbul: Pegem Akademi.
- Akar Vural, R., ve Somers, J. W. (2015). *Hümanist ilköğretim programları için ilköğretimde drama: Kuram ve uygulama*. İstanbul: Pegem Akademi.
- Arslan, S. ve Göçer, A. (2019). Ortaokulda gerçekleştirilen dil bilgisi öğretimi durumunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (18), 297-326.
- Ateş, M., Karataş, A. G. ve Aşçı, A. U. (2022). Ortaokul dil bilgisi konularının eğitim öğretim kursları öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 9(1), 253- 273.
- Aykaç, N. ve Ulubey, Ö. (2008). Yaratıcı drama yöntemi ile yapılandırmacılık ilişkisinin 2005 MEB ilköğretim programlarında değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3(6), 25-44.
- Aytaş, G. ve Özcan, Ş. (2019). Türkçe eğitimi konularını temel alan drama çalışmalarına yönelik bir inceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 235-255.
- Bulut, P. (2015). İlkokul öğrencilerine dil bilgisi öğretiminde bir yöntem önerisi: Yaratıcı Drama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 719-725.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. H. Ekşi (Çev. Ed.). İstanbul: Edam Yayınevi.
- Çiçen, M. E. (2019). *Değer eğitimi temelli drama programının 6. sınıf öğrencilerinin demokratik değerleri kazanmalarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirci, K. (2017). *Türkoloji için Dilbilim, Konular Kavramlar Teoriler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Derman, S. (2008). *Dil bilgisi öğretiminde metinlerin seçimi üzerine bir araştırma (7. sınıf)* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dolunay, S. K. (2014). Dil bilgisi öğretimi. A. Güzel, H. Karatay (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (ss. 383-384). İstanbul: Pegem Akademi.
- Erdem, İ. (2014). Konuşma eğitimi açısından dil bilgisi öğretimi. M. Özbay (Ed.), *Türkçe eğitimi açısından dil bilgisi öğretimi* içinde (ss. 229-230). İstanbul: Pegem Akademi.
- Göçer, A. (2017). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*. İstanbul: Pegem Akademi.
- Göçer, A. ve Arslan, S. (2018). Türkiye’de dil bilgisi öğretimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezler hakkında bir meta-analiz çalışması. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 8(1), 107-122.
- Gülen Canlı, M. ve Tepeli, Y. (2019). Dil bilgisi öğretimi üzerine yapılmış doktora tezlerinin sistematik olarak incelenmesi. *International Journal of Social Science Research*, 8(2), 60-87.

- İşcan, A. ve Kolukısa, H. (2005). İlköğretim ikinci kademe dil bilgisi öğretiminin durumu, sorunları ve çözüm önerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 299-308.
- Karatay, H. ve Koçyiğit, S. (2020). Drama dersinin ortaokul öğrencilerine sağladığı yararlar ve uygulama sorunları. *International Journal of Language Academy*, 8(3), 463-479.
- Kavcar, C. ve Oğuzkan F. (1987). *Türkçe öğretimi özel öğretim yöntemleri*. Eskişehir: AÖF Yayınları.
- Koçyiğit, S. ve Karatay, H. (2022). Ortaokullardaki seçmeli drama dersinin uygulama sürecine yönelik görüşler. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 17(2), 191-216.
- Kodaz, A. (2007). *Ortaöğretim 9. sınıflarda dil öğretiminde drama yönteminin etkililiği* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kurudayıoğlu, M. ve Özden, A. (2015). Türkçe öğretiminde drama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 26-40.
- Maden, S. (2010b). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259-274.
- MEB (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Millî Eğitim Bakanlığı <http://mufredat.meb.gov.tr/>
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. S. Turan). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Morse, J. (1991). Negotiating commitment and involvement in the nurse-patient relationship. *Journal of Advanced Nursing*, 16, 455-468.
- Ömeroğlu, A. F. ve Onan, B. (2021). Türkçe dil bilgisi tutum ölçeğinin (TDTÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(3), 978-992.
- Önder, A. (2016). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama* (10. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öztürk, J. ve Ömeroğlu, A. F. (2015). Dil bilgisi öğretiminde kavram haritalarının kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 69-86.
- Sağlam, M. S. (2013). Oyunların dil bilgisi öğretiminde ve kelime serveti etkinliklerindeki yeri (Yenilenen ilköğretim 5. sınıf ders kitapları örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(4), 274-285.
- Salman, B. ve Aydın, İ. S. (2018). Yapılandırmacı yaklaşıma göre dil bilgisi öğretimine yönelik öğretmen görüşleri. *Turkish Studies*, 13(27), 1265-1284.
- San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23, 573-582.
- Soysal, T. (2022). Türkçe öğretmenlerinin ortaokul dil bilgisi konu sıralamasına yönelik görüşleri: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1-19.
- Şimşek, T., Topal, Y., Maden, S. ve Şahin, A. (2010). İlköğretim II. kademe Türkçe dersinde zarf (belirteç) konusunun drama yöntemi kullanılarak öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 186, 106-120.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2019). *Using Multivariate Statistics* (6th Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Teke, S. ve Gedizli, M. (2016). Türkçe zamirlerin öğretiminde drama tekniği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(5), 1056-1066.
- Temizkan, M. (2014). Metin temelli dil bilgisi öğretimi ve uygulamaları. M. Özbay (Ed.), *Türkçe eğitimi açısından dil bilgisi öğretimi* içinde (s. 129-130) İstanbul: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uygun, M. ve Katrancı, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 255-270.
- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim dilbilgisi konularının çocuğun bilişsel düzeyine uygunluğu. *İlköğretim Online*, 3(2), 35-41.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

Most grammar teaching methods and techniques are typically characterized by a conservative mindset (Göçer & Arslan, 2018). However, it is crucial that teachers be equipped with knowledge and proficiency in new teaching methods to effectively and efficiently conduct mother tongue education and teaching in lower secondary schools (Göçer, 2017). Drama is recognized as a practical, lasting and interactive method that fosters active student participation and facilitates learning by experience in

language teaching. The utilization of the drama method in language teaching offers various benefits for students, including the development of positive attitudes toward the subject and the acquisition of grammar skills. Incorporating drama-enhanced grammar activities in educational settings not only renders the lesson more captivating but also facilitates effective learning and long-term retention. Due to the scarcity of drama studies in Turkish education (Aytaş & Özcan, 2019) and the lack of research on the relationship between the drama method and the acquisition of grammar, the need for this study becomes apparent. In this regard, the integration of drama-enhanced grammar activities can enrich grammar teaching by facilitating the application of diverse instructional approaches. Furthermore, these activities can establish connections between students' grammar acquisition and their daily lives, as well as their proficiency in other language skills. The main research question, "What is the effect of drama-enhanced grammar activities on students' attitudes toward grammar?" served as the focal point of this study, with the following sub-problems formulated to guide the research:

1. Does the inclusion of the drama method in grammar teaching have a significant impact on students' attitudes toward grammar?
2. What are the views of the students and the researcher on teaching grammar with the drama method?

Method

This study adopted a mixed-method research model, incorporating both quantitative (closed-ended) and qualitative (open-ended) data collection methods to address the research questions and assumptions (Creswell, 2017). It employed an exploratory sequential design. The sample comprised 31 volunteer fifth-grade students (14 girls and 17 boys) in a lower secondary school in the provincial center of Bolu during the first semester of the 2022-2023 academic year. Participants were selected using purposive sampling.

The Attitudes Scale toward Turkish Grammar developed by Ömeroğlu and Onan (2021) was used to collect the quantitative data for this research. Based on the objective and the model of this study, this dataset was analyzed using paired-sample t-tests. Qualitative data were collected through the student interview form and the researcher's diary. This dataset was used to support the findings of the quantitative analyses.

Qualitative data were examined through content analysis. The primary objective of content analysis is to group similar data on various concepts and themes, and then arrange and interpret them in a manner comprehensible to the reader (Yıldırım & Şimşek, 2018). To achieve this goal, the data obtained through the interview form and the researcher's diary were examined, leading to the identification and development of themes. The data were examined by two different field experts and coded using the emerging themes. Miles and Huberman's (1994, p. 64) formula (Reliability = Number of Agreement / Total Number of Agreement + Disagreement x 100) was used for the reliability of the coded data. Based on the formula, the agreement rate among the experts was 85%.

Findings and Discussion

This research focused on examining the impact of grammar activities enhanced by drama on students' attitudes toward grammar. The results revealed a statistically significant difference ($t_{(30)} = -2,915$; $p < .01$) between the mean score of the study group in the pre-test ($\bar{X} = 69,77$; $S = 11,83$) and the post-test scores ($\bar{X} = 76,00$; $S = 10,47$).

Moreover, the analysis of student interview forms and the researcher's diary demonstrated that integrating drama into teaching grammar promoted learning and knowledge retention, fostered an enjoyable educational atmosphere, and facilitated the comprehension and acquisition of grammar knowledge, thereby generating a positive disposition toward Turkish language classes. It also positively impacted friendships, boosted creativity and self-confidence, promoted student-centered classrooms, encouraged school attendance, and stimulated learning interest, desire, and curiosity.

The findings showed that the integration of drama-enhanced grammar activities had a positive impact on students' attitudes toward grammar and academic achievement. They also revealed a positive impact on their social and emotional skills, as well as their overall enjoyment of school. This

study suggested that teachers and undergraduate students in education faculties should receive training in grammar teaching methodologies incorporating the drama method. Additionally, textbooks ought to include grammar activities designed for the use of the drama method, and the Turkish curriculum should provide examples of grammar instruction using this method.

Ekler

Ek-1. Drama Ders Planı Örneği

Okulun Adı: ..... Ortaokulu

Dersin Adı: Türkçe

Sınıf: 5/...

Ünitenin Adı: Sağlık ve Spor

Konu: Ses olayları

Önerilen Süre: 40'

Kazanımlar

T.5.4.11. Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.

Ünsüz yumuşaması üzerinde durulur.

Yöntem ve Teknikler: Drama (doğaçlama, rol oynama, donuk imge, manşet, yarım bırakılmış materyal), soru cevap, beyin fırtınası.

Kullanılan Araç Gereçler: Çocuk fotoğrafı, peçete

Isınma

Sevgili öğrenciler, umarım iyisinizdir. Sizleri gördüm daha iyi oldum. Bugünkü Türkçe dersimizde birlikte dil bilgisi çalışması yapacağız. Bu dersimizi sert ünsüzlere ve ünsüz yumuşamasına ayıracağız. Bu ses olayını drama etkinliklerini kullanarak işleyeceğiz.

Sizden bana bildiğiniz ünsüzleri söylemenizi istiyorum. Güzel... Şimdi bunlardan sert olanların bazılarını tahtaya yazıyorum. P, e Ç, e T, e li K.

Birlikte bir oyun oynayacağız. Oyunumuzun adı "Peçetelik".

Bir öğrenci sınıfın önünde durur. Diğerleri yerlerinde otururlar ve hepsine 4 sert ünsüz isminden biri verilir. Öndeki öğrenci "P'ler" deyince adı "P" olanlar, "Ç" deyince "Ç" olanlar, "T" deyince "T" olanlar, "K" deyince "K" olanlar ayağa kalkar, yerlerini değiştirir. PeÇeTelik deyince herkes yer değiştirir. Bu arada ayaktaki oyuncu kendisine bir yer bulmaya çalışır. Oyun bu şekilde devam eder. Oyun birkaç kez sert ünsüzleri tanıyana kadar oynatılır.

Şimdi ikinci oyunumuzu oynayacağız. Oyunumuzun adı "Sert Ünsüz Dansı".

Öğretmen, hareketli bir müzik açar. Öğrenciler, sınıf içerisinde serbest biçimde hareket ederler. Müzik durduğunda öğretmen, sonu sert ünsüzle biten sözcükler söyler. Öğrencilerden sert ünsüz alan sözcüğü bir arkadaşıyla grup olup donuk imge ile göstermeleri beklenir: "ağaç", "kapak", "soğuk", "balık", "sıcak", "bebek", "çocuk"

Canlandırma

Sevgili Öğrenciler,

Size şimdi bir çocuk fotoğrafı göstereceğim. Ne gördüğünüzü söyleyin lütfen. Evet... Peki, neden kızgın bu öğrenci? Şimdi onun gibi durarak donuk imge hâlinde göstermenizi istiyorum. Aferin size... Burada gördüğünüz kız öğrencinin adı Alya. O, henüz beş yaşında. Bir an önce büyüüp ablası gibi olmak istediğinden "Ben büyüküm." diyor, başka bir şey demiyormuş. Bir gün ablası ona "Ben büyüküm."

cümlesinin doğru söylenişini öğretmek istemiş. Sizce nasıl bir yol izlemiş olabilir? Bu şekilde, çocukların fikirleri alınır ve onlardan gruplar hâlinde canlandırma yapmaları istenir.

Değerlendirme

- Alya'nın yaptığı hata hangi ses olayı olabilir?
- Ünsüz yumuşamasını öğrenmek bize neler kazandırır?
- "ağaç", "kapak", "soğuk", "balık", "sıcak", "bebek" ve "çocuk" sözcüklerine ünlüyle başlayan bir ek getirip cümleler yazınız.
- Yazdığınız yukarıdaki cümleleri kullanarak Alya'nın öyküsünü devam ettiriniz.

Ek-2. Drama Ders Planı Örneği

Okulun Adı: ..... Ortaokulu

Dersin Adı: Türkçe

Sınıf: 5/...

Ünitenin Adı: Doğa ve Evren

Konu: Geçiş ve bağlantı ifadeleri

Önerilen Süre: 40 dakika

Kazanımlar

T.5.2.6. Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

T.5.4.16. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Ama, fakat, ancak ve lakin ifadelerini kullanmaları sağlanır.

Yöntem ve Teknikler: Drama (doğaçlama, rol oynama, donuk imge, manşet, yarım bırakılmış materyal), soru cevap, beyin fırtınası.

Kullanılan Araç Gereçler: Gazete haberi, fular, çalışma kâğıdı.

Sevgili öğrenciler, umarım iyisinizdir. Sizleri gördüm daha iyi oldum. Bugünkü Türkçe dersimizde birlikte dil bilgisi çalışması yapacağız. Dilimizdeki bağlantı ve geçiş ifadelerinden "ama, fakat, lakin ve oysa" sözcüklerinin kullanımını göreceğiz. Bunu yapmak için de birlikte drama etkinliklerine yer vereceğiz. Şimdi tahtaya "ama, fakat, lakin ve oysa" sözcüklerini yazıyorum. Bunları bana biriniz okuyabilir mi? Şimdi burada gördüğünüz "ama, fakat, lakin ve oysa" sözcüklerini kullanarak bir oyun oynayacağız.

Isınma

Elimde gördüğünüz gazeteyi elden ele dolaştırmanızı istiyorum. Gazeteyi dolaştırırken "ama, fakat, lakin, oysa" sözcüklerinden birini söyleyip gazeteyi hemen yakınınızdaki arkadaşınıza vereceksiniz. Şimdi bu etkinliği müzikle yapacağız. Ben size bir müzik açıyorum, müzik devam ederken gazeteyi elden ele dolaştırıyorsunuz. Yakınınızdaki arkadaşınıza vermeden önce bağlantı ve geçiş ifadelerinden birini söyleyerek gazeteyi başka kişiye ulaştırıyorsunuz. Müzik durduğunda gazete kimde kalırsa o kişi: Öğretmen tarafından söylenen "*Gazete bende değildi ama.....*" cümlesini tamamlayan başka bir cümle kuracak. Oyun bu şekilde devam eder. Sonra ikinci tura geçilir.

Oyunun ikinci turunda da aynı şekilde devam edeceğiz. Yalnız bu sefer cümlemiz değişecek. "Gazete kimde kalırsa o kişi öğretmen tarafından yarım olarak söylenen şu cümleyi tamamlayacak: "*Okullar dün tatil oldu yalnız....*"

Canlandırma

Sevgili öğrenciler, bakın ne buldum? Elinizde dolaştırdığınız gazetede çok ilginç bir haber var. Hem de Bolu'da gerçekleşmiş bir olay... Şimdi okuyorum....

Alınan bilgiye göre, Mudurnu'ya bağlı Bekdemirler köyü Değirmen Bayırı mevkiinde dere yatağında yaralı bir kızıl geyik gören köylüler, Doğa Koruma ve Millî Parklar Bolu Şube Müdürlüğü ile jandarma ekiplerine bilgi verdi. Olay yerine gelen ekipler, değişik yerlerinden yaralanan geyiği kurtarmak için çalışma başlattı.

Şimdi size geyiğin dere yatağındaki hâlini göstereceğim. Herkes bana o geyiğin duruşunu bir heykel gibi gösterebilir lütfen. Aferin size... Habere devam ediyorum.

Saatlerce dere yatağında soğuk suyun içerisinde kalan geyik neredeyse donmak üzereydi. Herkes çok üzgün bir şekilde geyiğe bakıyordu. Fakat... Sizce ne oldu bundan sonra? Çok güzel fikirler sundunuz. Şimdi bu anı size okuyorum. Dikkatli dinleyin.

Montu ile ısıtmaya çalıştı

Uzun süre su içerisinde kalan ve donmak üzere olan geyiğin ısınması için kurtarma çalışmasına katılan bir jandarma komutanı, montunu geyiğin üzerine örterek ısınmasını sağlamaya çalıştı.

Jandarmanın geyiği kurtarıp ısıtma anını doğaçlamasını istiyorum. Sizleri dörderli gruplara ayırıyorum. O anı bana sırayla canlandıracaksınız. Çok güzel! Bakın sonra ne olmuş?

Kurtarılan geyik Taşkesti beldesinde bulunan veteriner hekim Yasin Özdemir tarafından ilk tedavisinin ardından Doğa Koruma ve Millî Parklar Düzce Şube Müdürlüğüne götürüldü.

Köy halkından Mücahit Eraslan, AA muhabirine yaptığı açıklamada, "Köpeklerin çok bağırmasını duydum. O bölgeye gittiğimde geyik gördüm. Kurtarmaya çalıştık ancak yaralı olmasına rağmen dere boyu kaçtı. Biz de ekiplere haber verdik." diye konuştu. Veteriner hekim Yasin Özdemir de yaralı geyiğin uyuşturulduktan sonra ekipler tarafından bulunduğu yerden araçlara kadar olan mesafe süresince taşındığını belirterek daha sonra yaralarını pansuman yaptıklarını ve ekiplere teslim ettiklerini anlattı.

Muhabir: İlhami Çetin

Kaynak: “Yaralı geyik donmak üzereyken kurtarıldı” başlıklı bu haber metni ve fotoğraf <https://www.aa.com.tr/tr/yasam/yarali-geyik-donmak-uzereyken-kurtarildi/1363413> adresinden alınmıştır.

Değerlendirme

- a) Bir dahaki derse içinde “ama, fakat, lakin ve oysa” kelimelerinin geçtiği haberler bulup sınıfa getiriniz.
b) Bir dahaki derse kadar çalışmada boş bırakılan yerleri “ama, fakat, lakin ve oysa” sözcüklerinden uygun olanlarıyla tamamlayınız ve getiriniz (Çalışma Kâğıdı 1 ve 2).

Çalışma Kâğıdı 1

Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun ifadeleri yerleştiriniz.

“Ama, fakat, lakin, ancak, oysaki, yoksa, öyle ki”

- Bu ödev çok zor görünüyordu ..... ben çok çalışarak ödevi yaptım.
- Önümüzde dik yamaçlar vardı ..... tırmanmaya devam ettik.
- Kazayı görür görmez olay yerinde durduk ..... görevliler gelene kadar bir şey yapamadık.
- Ormanda yürürken saklandı ..... kurtlara yem olacaktı.
- Her gün onlarca plastik atığı çöpe atıyoruz..... geri dönüşüme kazandırarak çevrenin daha az kirlenmesinin önüne geçebiliriz.
- Futbolcu, önüne gelen bütün rakip oyuncuları atlatarak ilerledi ..... sahada dans eder gibi top sürüyordu.

Çalışma Kâğıdı 2

Aşağıdaki haber metninde yer alan boşluklara uygun ifadeleri yerleştiriniz.

*Ama fakat lakin ancak
oysaki yoksa öyle ki*

Okulun bahçesinde hep birlikte mendil kapmaca oynuyorduk.....hava biraz bulutlu ve soğuktu. Hiç kimse soğuk havaya aldırılmıyordu.....soğuk havada biraz daha oyun oynayıp terlerlerse hasta olacaklardı. Öğretmen, tek tek bütün öğrencileri sınıfa gitmeleri konusunda uyardı.....tüm öğrenciler yarın yataklara düşeceği için okula gelemeyecekti. Bütün uyarılara hatta müdür beyin anonsuna rağmen kimse mendil kapmacayı bırakmak istemiyordu.....oyun oynayanlar kendini başka bir dünyadaymış gibi hissediyor ve mutluluktan uçuyordu.